

ראש השנה לג

הלל	תקיעות	
שחרית	מוסף	באיזה חלק של התפילה?
זריזין מקדימים למצוות <u>קושי</u> : גם בתקיעות יש להגיד ככה	דברב עם הדרת מלך <u>קושי</u> : גם בהלל יש להגיד ככה	ניסיון להביא טעם
	בשעת השמד שנו	הטעם לפי ר' יוחנן

משנה. **שופר של ראש השנה - אין מעבירין עליו את התחום, ואין מפקחין עליו את הגל, לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטין על פני המים, ואין חותכין אותו בין בדבר שהוא משום שבות ובין בדבר שהוא משום לא תעשה.**

הטעם להלכה במשנה: שופר עשה הוא. ויום טוב עשה (**שבתון**) ולא תעשה (**כף מלאכת עבודה לא תעש**), ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה.

לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה וכו'.
קושי: השתא דרבנן אמרת לא, דאורייתא מיבעיא?
תירוצ: זו ואין צריך לומר זו קתני.

ואין חותכין אותו בין בדבר שהוא משום שבות ובין בדבר שהוא משום לא תעשה.
הגדרה: משום שבות - מגלא, לא תעשה - סכינא.
קושי: השתא משום שבות אמרת לא, לא תעשה מיבעיא?
תירוצ: זו ואין צריך לומר זו קתני.

ציטוט מהמשנה ומסקנה שיוצאת ממנה: **אבל אם רצה ליתן לתוכו מים או יין יתן.** מים או יין - אין, מי רגלים - לא.
שאלה: מתניתין מני **תשובה:** אבא שאול היא. דתניא, **אבא שאול אומר: מים או יין - מותר, כדי לצחצחו, מי רגלים - אסור, מפני הכבוד.**

סתירה:

אין מעכבין את התינוקות מלתקוע הא נשים - מעכבין	אין מעכבין לא את הנשים ולא את התינוקות מלתקוע ביום טוב
רבי יהודה - אבא שאול כנ' ישראל - בני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות, דברי רבי יהודה	רבי יוסי ורבי שמעון - רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: נשים סומכות רשות.

אבל מתעסקין בהם עד שילמדו.
הרחבת ההלכה: אמר רבי אלעזר: אפילו בשבת.
חיזוק מברייטא: תני נמי הכי: **מתעסקין בהן עד שילמדו, אפילו בשבת. ואין מעכבין התינוקות מלתקוע בשבת, ואין צריך לומר ביום טוב.**
סתירה בתוך הברייטא: הא גופא קשיא;

מתעסקין בהן עד שילמדו ואפילו בשבת - אלמא לכתחלה אמרינן תקעו	אין מעכבין , עכובא הוא דלא מעכבין. הא לכתחלה - לא אמרינן תקעו!	
יישוב הסתירה	בקטן שהגיע לחינוך	בקטן שלא הגיע לחינוך

ציטוט מהמשנה ומסקנה שיוצאת ממנה: **והמתעסק לא יצא.** הא תוקע לשיר - יצא.
ניסיון להתאים את זה לשיטה של רבא: לימא מסייע ליה לרבא, דאמר רבא: התוקע לשיר יצא.
דחייה: דלמא תוקע לשיר - נמי מתעסק קרי ליה.

והשומע מן המתעסק לא יצא.

קושי על מסקנה שלכאורה יוצאת מהמשנה: אבל השומע מן המשמיע לעצמו, מאי - יצא! לימא תיהוי תיובתיה דרבי זירא. דאמר ליה רבי זירא לשמעיה: איכוון ותקע לי! תירוצ: דלמא אידי דתנא רישא מתעסק, תנא סיפא נמי מתעסק.

משנה. סדר תקיעות: שלש של שלש. שיעור תקיעה כשלש תרועות, שיעור תרועה כשלש יבבות.

סתירה

שיעור תקיעה כשלש תרועות	שיעור תקיעה כתרועה
תנא דידן קא חשיב תקיעה דכולהו בבי, ותרועות דכולהו בבי	תנא ברא - קא חשיב חד בבא, ותו לא

סתירה

שיעור תרועה כשלש יבבות	שיעור תרועה כשלשה שברים
קביעת אביי - בהא ודאי פליגי ילולי ליל	גנוחי גנח

תוספות מסכת ראש השנה דף לג עמוד א

הא רבי יהודה הא רבי יוסי - אומר ר"ת אף על גב דסתם מתניתין כרבי יהודה הלכה כר' יוסי דנימוקו עמו ומעשה רב דהמוצא תפלין (עירובין דף צו. ושם) מיכל בת שאול היתה מנחת תפלין ואשתו של יונה שהיתה עולה לרגל והוא עובדא דפרק אין דורשין (חגיגה דף טז: ושם) דהבאנוהו לעזרת נשים וסמכו עליו נשים כדי לעשות נחת רוח לנשים ומותרות לברך על מצות עשה שהזמן גרמא אף על גב דפטורות מן דבר המצוה ההיא ומתעסקות בהן כמו מיכל בת כושי שהיתה גם מברכת ותדע דאמרינן פרק החובל (ב"ק דף פז.) אמר רב יוסף מעיקרא אמרי מאן דאמר הלכה כרבי יהודה עבדינא יומא טבא לרבנן דלא מיפקדנא ועבידנא ואם במקום דפטור מן הדבר ועושהו אסור מלברך אם כן אמאי עבידנא יומא טבא והלא היה מפסיד ברכות ציצית ולולב ותפילין ומגילה ונר חנוכה וסוכה והבדלה וקדוש היום וברכות של ק"ש שחרית וערבית וכל הברכות כולן ואמרינן בפי' המניח (שם דף ל.) האי מאן דבעי למיהוי חסידא ליקיים מילי דברכות ועוד אמרינן פרק ערבי פסחים (פסחים דף קטז:) סומא פטור מלומר ההגדה ופריך מרב יוסף ורב ששת דהוי אמרי אגדתא כל חד וחד בביתיה ומדמוציא אחרים ידי חובתן שמע מינה דמחייבין ומשני משום דקסברי מצה בזמן הזה דרבנן אבל ממה שהיו מברכין לא מדקדק מידי שמע מינה היכי דפטירי שרי לברוכי ומשום דמברך ברכה שאינה צריכה וקעבר משום בל תשא ליכא דההיא דרשה דרבנן דהא אמר בפרק מי שמתו (ברכות דף כא.) ספק קרא אמת ויצב ספק לא קרא חוזר וקורא ולא אסרינן מספק משום לא תשא ומוציא שם שמים לבטלה דאסרינן בפ"ק דתמורה (דף ג. ד.) מדכתיב את ה' אלהיך תירא הני מילי בלא ברכה

מחזור ויטרי, מהד' הורוויץ, עמ' 413-414 (אשכנז, מאה יב)

שאין מונעין מן הנשים לברך על לולב וסוכה דהא אמרי' בפ"ק דקדושין כל מ"ע שהז"ג נשים פטורות, לאפוקי דאינן חייבות ואינן צריכות, אבל אם חפצות להביא עצמם בעול המצוה הרשות בידה ואין מוחין לה, דלא גרעא ממי שאינו מצווה ועושה ומאחר דמקיימת מצוה אי אפשר בלא ברכה.

סמ"ג עשין מב (אשכנז, מחצית ראשונה של מאה יג)

אבל זהו דבר תימה (דברי רבינו תם) מהו "וצונו" בדבר שאינה מחוייבת לא מדאורייתא ולא מדרבנן.

טור אורח חיים סימן יז (מאה יג-יד)

סומא חייב בציצית ונשים ועבדים פטורים וטומטום ואנדרוגינוס חייבין מספק וכתב הרמב"ם ז"ל יתעטפו בלא ברכה והוא הולך לשיטתו שפירש שנשים אין יכולות לברך בדבר שהן פטורות אבל ר"ת כתב שיכולות לברך אף על פי שהן פטורות ויותר טוב שלא יברכו קטן היודע להתעטף אביו צריך ליקח לו ציצית לחנכו: